

Київський університет імені Бориса Грінченка
Благодійний фонд сприяння розвитку освіти імені Бориса Грінченка

Магістерські дослідження

Тематичний огляд та анотації
кваліфікаційних робіт
за ОКР «магістр»
2015 р.

УДК 001.891:378
ББК 72я46
М12

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 4 від 23 квітня 2015 року)

За загальною редакцією
Огнев'юка В.О., доктора філософських наук,
професора, академіка НАПН України

Редколегія:
В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа,
А.Л. Стеблецький, Г.В. Беленька,
С.І. Редько, М.В. Терещенко, Т.В. Зінська

Магістерські дослідження: тематичний огляд та анотації кваліфікаційних робіт за ОКР «магістр» 2015 р. / за заг. ред. Огнев'юка В.О.; ред. кол.: В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа, А.Л. Стеблецький, Г.В. Беленька [та ін.]. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — 412 с.

УДК 001.891:378
ББК 72я46

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні магістранти!

Пропонуємо четвертий випуск збірника наукових праць «Магістерські дослідження», в якому представлено стислий виклад кваліфікаційних робіт магістрантів Університету — випускників 2015 року.

Написання магістерської роботи — найважливіший етап підготовки конкурентоспроможних відповідальних та мобільних дослідників, ефективна форма перевірки якості їхніх знань, наукової кваліфікації, уміння здійснювати науковий пошук, а також творчої та практичної підготовленості до розв'язання професійних завдань інноваційного характеру. Для більшості магістрантів ця робота є першим самостійним науковим дослідженням, яка виконується на завершальному етапі навчання. Приємно, що з кожним роком наукові доробки майбутніх магістрів стають більш ґрунтовними та змістовними.

Згідно з «Планом переходу до навчання, заснованим на дослідженнях», що реалізується в нашому Університеті, магістерські роботи корелюються з напрямками науково-дослідної діяльності кафедр і зорієнтовані на розв'язання освітніх, соціально-гуманітарних проблем відповідно до потреб сучасного суспільства. Аналіз матеріалів, поданих у збірнику, свідчить, що магістранти все частіше спираються на джерела, які входять до наукометричних баз даних, внутрішніх електронних інформаційних ресурсів Університету (електронних каталогів, репозиторіїв, електронних навчальних курсів).

Магістерські дослідження сприяють розвитку наукового та критичного мислення майбутніх магістрів щодо продукування нових ідей, формуванню молодих науковців, здатних до інновацій, активної дослідницької діяльності. Сподіваємося, що збірник наукових робіт «Магістерські дослідження» стане не тільки першою спробою апробації результатів досліджень, а ще й впевненим кроком до нових наукових перемог!

Л.Л. Хоружа,
проректор з наукової роботи Київського університету
імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор

ЗМІСТ

Спеціальність «Дошкільна освіта»

Аврамова Ю. Формування доброзичливих стосунків у дітей старшого дошкільного віку засобами дитячої літератури	122
Іарус К. Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичних ігор і вправ	124
Диренко Ю. Становлення фахової підготовки вихователів у м. Києві (кінець XIX — початок XX ст.)	126
Жукова О. Педагогічні умови формування іміджу майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів	128
Зозуля Г. Психолого-педагогічні умови оптимізації емоційного розвитку дітей із неповних сімей	130
Кротюк Т. Формування основ екологічної компетентності у дітей 6-го року життя засобами мистецтва театру	132
Кузавка І. Підготовка майбутніх вихователів до проектування комп'ютерних дидактичних ігор і вправ для дошкільників	135
Малишева О. Духовність батьків як чинник морального розвитку дітей дошкільного віку	137
Петрикова А. Формування позитивного ставлення до навчання в школі у дітей старшого дошкільного віку	139
Петрикова Т. Співпраця дошкільних навчальних закладів з сім'єю з формування основ економічної культури дітей старшого дошкільного віку	141
Степаненко М. Формування еколого-природничої компетенції дітей середнього дошкільного віку засобом мультиплікації	143
Ткач М. Підготовка майбутніх вихователів до формування мовленнєвої компетенції дітей дошкільного віку засобами мультимедіа	145
Фірава О. Психологічні особливості уваги у дітей старшого дошкільного віку	147

Спеціальність «Початкова освіта»

Агостіа О. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до діагностування навчально-пізнавальної діяльності учнів другого класу	149
--	-----

Бобровник Ю. Ситуативні вправи як засіб формування діалогічних умінь учнів другого класу	151
Вовк Ю. Формування у майбутніх учителів початкової школи ціннісного ставлення до професії	153
Грабовська П. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до проектної діяльності	155
Гребенкіна А. Формування культури мовленнєвого спілкування майбутнього вчителя початкової школи засобами ситуативних вправ	156
Дениско С. Формування у майбутніх учителів початкової школи інтересу до навчання засобами ігор-стратегій	159
Задорожна А. Формування готовності майбутнього вчителя до використання здоров'язбережувальних технологій у початковій школі	162
Козлітін Д. Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до використання інформаційних технологій на уроках математики	164
Колеснікова А. Формування мовнокомунікативних умінь майбутніх учителів початкової школи засобами мовленнєвих вправ	166
Лавриненко Д. Формування готовності майбутнього вчителя до оптимізації процесу виховання здорового способу життя молодших школярів	169
Лептишчук І. Формування готовності майбутнього вчителя до застосування мультимедійних засобів навчання в початковій школі	171
Мельнікова А. Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до оздоровчої діяльності в групі продовженого дня	173
Пегуриця В. Робота над порівнянням авторської казки і її фольклорних джерел на уроках літературного читання	175
Пасічник Н. Формування творчих здібностей учнів другого класу на уроках позакласного читання	178
Снитко К. Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до використання інтерактивних педагогічних технологій	180
Ткаченко Н. Розвиток техніки мовлення в майбутнього вчителя початкової школи засобом гуманітарних дисциплін	182
Челішев І. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до проектування позаурочної виховної діяльності	184
Черепанська Н. Робота над порівнянням байки і її фольклорних джерел на уроках літературного читання	186
Чернецька Л. Формування стилістичних умінь майбутнього вчителя початкової школи засобами мовно-мовленнєвих вправ	188

Колеснікова Аліна, магістрант спеціальності «Початкова освіта»
Педагогічного інституту

Науковий керівник: **Дубовик Світлана Григоріївна**, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту, кандидат педагогічних наук

ФОРМУВАННЯ МОВНОКОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ МОВЛЕННЕВИХ ВПРАВ

Нові пріоритети і цінності розвитку українського суспільства в контексті сучасності, інтеграція України у світовий та європейський освітній простір зумовлюють зростання національної самосвідомості, підвищення вимог до культури стосунків між людьми, пробудження громадського інтересу до нормативних статусів культури мовлення та культури спілкування і, відповідно, актуалізують проблему формування мовно-комунікативної компетенції особистості як своєрідного індексу людського потенціалу та його цілісної гуманістичної спрямованості, інтегративного показника якісно зрілого прояву індивідуальності й унікальної неповторності людини, засвоєння суспільного досвіду й реалізації соціальних ролей.

У площині нової філософії освіти особливої актуальності набуває формування високоосвічених, інтелектуально розвинених, комунікативно компетентних фахівців початкової ланки, спроможних досконало володіти мовними засобами.

Висока культура мовної комунікації — невід'ємна, органічна риса педагогічної майстерності вчителя, запорука його успішної навчально-виховної діяльності. Якісна лінгвістична підготовка і добре володіння літературною мовою є підґрунтям педагогічної майстерності вчителя, обов'язковою умовою його професійної компетентності. Учитель початкових класів, якого вважають передусім словесником, має володіти інтонаційно багатим, виразним і різноманітним за лексичним складом та граматичною структурою, правильним, точним, логічним і доступним мовленням.

Становлення і розвиток професійної мовнокомунікативної особистості вимагає від неї знань з мови й високого рівня культури спілкування, мовної етики, розвинених риторичних здібностей. Отже, майбутній учитель початкової школи — це не лише мовно обізнана людина, а й професіонал з високим рівнем мовнокомунікативної компетентності.

Мовнокомунікативна компетенція має важливе значення для життєдіяльності суспільства і функціонування мови. Вона є одним із важливих засобів організації продуктивного міжособистісного спілкування, що виконує як на суспільному, так і на індивідуальному рівнях гуманістичну функцію регуляції комунікативних процесів. Саме в ній найпомітніше виявляються стан загальної культури, моральні цінності, етичні орієнтації, цивілізованість суспільства, що сприяє адекватному прояву моральних почуттів людини, забезпечує психологічний комфорт спілкування, викликає відповідну повагу і ввічливість у співрозмовника. Значення мовнокомунікативної компетенції посилюється й тим, що вона є засобом вираження менталітету нації, засобом збереження для нащадків надбань попередніх поколінь і сучасників.

На сучасному етапі, який характеризується оновленням усіх аспектів життєдіяльності суспільства, постала нагальна потреба у кваліфікованих працівниках, здатних ефективно спілкуватися, взаємодіяти і співпрацювати, налагоджувати стосунки й оптимізувати міжособистісні відносини, долати комунікативні бар'єри, організовувати людей на досягнення спільної мети.

Професійна майстерність фахівця має ґрунтуватись, з одного боку, на глибоких спеціальних професійних знаннях та різнобічних фахових вміннях, а з іншого — на вмінні спілкуватись індивідуально або колективно з виконавцями різних соціальних ролей (статусних, позиційних, ситуаційних), на знанні та дотриманні норм професійного мовлення і спілкування.

Мовнокомунікативна компетенція майбутнього вчителя початкової школи є важливим складником педагогічної майстерності вчителя. Це інструмент професійної діяльності педагога, за допомогою якого можна розв'язати різні педагогічні завдання: зробити складну тему уроку цікавою, а процес її вивчення — привабливим; створити щиру атмосферу спілкування у класі, встановити контакт з учнями, досягти взаєморозуміння; сформулювати в учнів відчуття емоційної захищеності, вселити в них віру в себе.

Мовленнєва сторона комунікації має складну багатоярусну структуру й виявляється у різних стилістичних різновидах (різних стилів і жанрів). Усі мовні характеристики та інші компоненти комунікативного акту сприяють його реалізації.

Проблема спілкування, формування мовнокомунікативної компетенції перетворилася в наш час на одну з найактуальніших теоретичних і практичних. Нові комунікативні можливості сучасного суспільства змушують

переосмислювати усталенні стереотипи соціального мислення, ціннісні орієнтації індивідів. Нова система навчання і виховання покликана виконати замовлення суспільства на здатну до самореалізації мислячу, творчу, діяльну, національно свідому мовну особистість.

У сучасній науковій літературі під мовнокомунікативною компетенцією розуміють не просто процес говоріння, повідомлення чогось, а таку організацію мовлення й відповідно до нього невербальної поведінки вчителя, яка впливає на створення емоційно-психологічної атмосфери педагогічного спілкування, на характер взаємин між учителем та учнями, на стиль їхньої діяльності.

Цю проблему досліджували такі педагоги, як Н. Бабич, Н. Баранник, Н. Босак, Т. Вижимова, Б. Дяченко, Л. Зазуліна, І. Кухарчук, К. Климова, Г. Клочек, М. Корнілов, В. Лагно, Л. Лучкіна, Т. Окуневич, Г. Олійник, О. Попова, Н. Савельєва, Т. Симоненко, Г. Слезь, Л. Стасів, В. Сухомлинський, В. Усатий, О. Хома, С. Цінько, Т. Чубань, О. Шевнюк.

Актуальність порушеної проблеми, доцільність наукового пошуку шляхів її вирішення зумовили вибір теми наукового дослідження «Формування мовнокомунікативних умінь майбутніх учителів початкової школи засобами мовленнєвих вправ».

Мета дослідження полягає в науковому обґрунтуванні й експериментальній перевірці методики формування в майбутніх учителів початкової школи мовнокомунікативних умінь.

Для досягнення мети було визначено основні **завдання дослідження**:

- вивчити і проаналізувати наукову літературу з досліджуваної проблеми;
- розкрити сутність і зміст базових понять дослідження;
- теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику формування мовнокомунікативних умінь майбутніх учителів початкової школи засобами мовленнєвих вправ;
- упорядкувати довідник із мовленнєвої культури для вчителів початкової школи.

Шляхами реалізації мети та завдань цього дослідження є обґрунтування й експериментальна перевірка ефективності методики формування в майбутніх педагогів мовнокомунікативної компетенції; розкриття особливостей застосування мовленнєвих вправ із метою формування мовленнєвої культури майбутніх учителів початкової школи; розроблення методичних рекомендацій для викладачів вищих навчальних закладів щодо успішної організації процесу формування мовнокомунікативних умінь студентів.

Ключові слова: мовнокомунікативні вміння, формування мовнокомунікативних умінь, мовленнєві вправи як засіб формування мовнокомунікативних умінь студентів.

ЗМІСТ

Вступне слово

3

Гуманітарний інститут

4

Педагогічний інститут

120

Інститут суспільства

192

Інститут людини

296

Інститут мистецтв

345

410

Наукове видання

МАГІСТЕРСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тематичний огляд та анотації
кваліфікаційних робіт за ОКР «магістр»
2015 р.

За подані матеріали відповідають автори.

Видання підготовлене до друку в НМЦ видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Завідувач НМЦ видавничої діяльності *М.М. Прядко*

Відповідальна за випуск *А.М. Даниленко*

Над виданням працювали: *Л.В. Потравка, Н.І. Гетьман,*

О.А. Марюхненко, Т.В. Нестерова, Н.І. Погорелова

Поліграфічна група: *А.А. Богадельна, Д.Я. Ярошенко, О.М. Дічин,*
Г.О. Бочарник, В.В. Василенко

Підписано до друку 19.05.2015 р. Формат 60х84/16.
Ум. друк. арк. 28,12. Обл.-вид. арк. 23,95. Наклад 350 пр. Зам. № 5-069.

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053.
Свідцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі Інтернет без письмового дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка й авторів. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності.

КУБАНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ имени БОРИСА ЕЛЬЦИНА

www.kubg.edu.ua